

Les últimes lletres

OBJECTIU: FER-SE LLEGIR

Miquel FAÑANÀS
L'any de la serp
Columna, 1991, 169 pp.

Dins el panorama de la narrativa gironina dels darrers anys, la figura de Miquel Fañanàs és prou significativa. No pas des d'un punt de vista estrictament literari, segurament, ni des de la perspectiva experimental amb què d'altres autors han enfocat la seva producció. L'interès primer de Fañanàs, confessat per ell mateix i diàfan si llegim les seves obres, és fer-se llegir, arribar a un públic ampli amb històries que continguin una càrrega important del que entenem normalment com a «història». No hi ha, efectivament, en les seves novel·les, un treball de llenguatge que predomini sobre l'argument de la ficció. Procurar que aquest aspecte sigui cabdal en el relat, en última instància, i en els millors moments de la seva carrera, és l'objectiu prioritari del nostre escriptor.

Aquí entra un factor estilístic que cal tenir en compte: el deute que Fañanàs té amb el seu passat periodístic. Autodidacte, és en l'esforç diari de les col·laboracions en la premsa que aprèn l'entrellat de la sintaxi adequada, la necessitat d'unes construccions que només hagin de donar explicacions a un amo sense massa pretensions: el lector normal del mitjà, que desitja saber què ha passat, com ha passat, on ha passat, i qui en són els protagonistes.

Parlo, sobretot, de Susqueda i de les dues novel·les que han iniciat el cicle de l'Oriol Rovira, periodista: A tant la peça i L'any de la serp. Fañanàs, si ens centrem en aquestes últimes, d'una manera especial, fabrica el seu món de ficció a partir de realitats que coneix prou bé: les vicissituds d'un professional com ell en les situacions més diverses. Després amaneix la història amb elements (tòpics i no tan tòpics) de la novel·la negra, de les més conegudes pel·lícules de sèrie B, amb escenaris exòtics i viatges constants. Però fins i tot en aquestes diguem-ne frivolitats sura la consciència d'aquell que sap que només pot dir en veu alta allò que ha viscut en pròpia carn. Si no hagués conegut la Xina en persona, segurament no hauria pogut escriure la novel·la que ara ens ocupa. Amb aquest Any de la serp, Fañanàs, documentat fins al detall més nimí (com podria ser el menjar, o els costums ferroviaris del país), enceta una via que jo m'atreveria a recomanar-li com la més fèrtil de les que pot recórrer en la seva trajectòria literària. Ha trobat un personatge creïble (en situacions ben peculiars, tot sigui dit: cosí germà de molts personatges de còmic) al qual pot fer viure aventures d'acció, aprofitant els esdeveniments polítics i socials (no ens en falten, com hi ha món!) d'aquest final de segle tan arrauxat. Què més pot desitjar un escriptor amb les idees clares i la ploma fàcil?

Josep Maria Fonalleras

